

בגליון האחרון שהוצאתם לאור במדור "מכתבי קודש", מובא מכתב מהרה"ק מגור זצ"ל בעל "פני מנחם" בענין הקשר בין הני תרי גדולי וצדיקי הדור, ה"ה הגה"ק בעל "חידושי הרי"מ" זי"ע - לבין הגה"ק בעל "דברי חיים" זי"ע, וכתב שם שלא ידוע אי נפגשו אי פעם.

הנה מצאתי בספר "מאיר עיני הגולה" (תולדותיו וקורות חייו של בעל "חידושי הרי"מ") באות תקצ"ד, וז"ל: "הגה"ק מוה"ר חיים האלברשטם זצ"ל אבד"ק צאנז אשר הי' מצדו התנגדות גדולה על מרן אדמו"ר הק' מקאצק זצ"ל, הי' לו ידידות ואהבה עם רבינו זצ"ל, וכ"פ היו ביניהם חליפות מכתבים בעניני שו"ת להלכה, וגם בשו"ת הרי"מ נדפס ב' תשובות אליו, ורבינו זצ"ל (=החידושי הרי"מ) שיבט מאד את סיגנון לימודו של הגה"ק זצ"ל (=הדברי חיים). ופ"א הי' הגה"ק מצאנז זצ"ל בווארשא והלך אל רבינו זצ"ל והרבה רבינו לכבדו מאד, וקודם הפרדו ממנו אמר רבינו אליו, צאנזער רב רצוני לכבד אתכם באיזה דבר, וענהו הגה"ק מצאנז וכי עוד מעט הכבוד שכבדתם אותי עד עתה, וא"ל רבינו הנני רוצה להראות אתכם דבר חידוש אשר יהי לכם הנאה ממנו, ולקח רבינו את הגה"ק מצאנז בידו והובילו לחדר קטן, ושם הי' מונח בעריסה ילד קטן, וא"ל רבינו זצ"ל זה הילד הוא נכדי והוא דבר חידוש, והגה"ק זצ"ל הביט היטב בהילד ונתלהבו פניו מאד. ואז ברכו ברכת פרידת שלום ולוה אותו עד החוץ".

כן מצאתי בס' "מקור חיים" (תולדות הרה"ק מצאנז זי"ע) באות קפ"ז, וז"ל: "...ושמעתי שמה מפי מגידי אמת, כי הה"ק מצאנז הי' פ"א בק"ק ווארשא והתראה עצמו עם הה"ק בעל תי' הרי"מ זצלה"ה. והחי' הרי"מ בקשו כי יאכל אתו סעודה ביחד ועשה רצונו. והסיבו אז לכבודם הרבה חסידים ות"ת מקרובי ואוהבי החי' הרי"מ, ולה"ק מצאנז לא הי' בסעודה זו שום מכיר. וקרה אז כי אחד מחסידי צאנז מגאליציא בא לווארשא לרגל מסחרו וכאשר שמע כי הה"ק

פרס מפה על השלחן ביום חול, והדליק נרות ולבש בגדי שבת. ושאלה אותו הלא אין שבת היום, והשיב לה דע כי עומד לבוא אורח גדול הוא הבעש"ט זי"ע, ולכבודו הכינותי כל זאת. וכשבא הבעש"ט הק' והיא עמדה מן הצד ואכלה מאכל ביצים ובצלים, וכשעבר הבעש"ט על ידה אמר לה, קינד לעבן דאס מאכל עסן אידן נאר שבת (ופעם אחת הביאו מאכל זה להרה"ק ר' איציקל זי"ע לסעודת ראש חודש, וסיפר אז העובדא הנ"ל, והוסיף שמאז ששמע זאת אינו אוכל מאכל זה רק בשבת, אולם היום הרי הוא ראש חודש).

יב - בקובץ ז' בראשו ראיתי ליקוט נפלא בענין שמחה של מצוה, וראיתי לנכון להוסיף בזה דבר יקר שראיתי בספר זכרון טוב (ח"ב פ"א אות י') שכתב ששמע מאיש נאמן ששמע מפה קדשו של הגה"ק ר' יצחק מנעשח"ז זי"ע שאמר לו, שאליהו הנביא ז"ל אינו יכול לסבול בעל עצבות, וסיים הקדוש מנעשח"ז ואמר "שבכל שמחה שאדם שמח מן מצוה יכול כל אדם לזכות שיהי' לו בחינת גילוי אליהו הנביא זכור לטוב, ע"כ דבריו הקדושים והנפלאים.

אסיים ואחתום בברכה שיעזור השי"ת שתזכו להמשיך בעבודתכם הק' ולילך מחיל אל חיל, ועי"ז נזכה שצום העשירי יתהפך לנו לששון ולשמחה בב"א.

נפתלי גרוס
פה בני ברק ת"ו

* * *

בעזהשי"ת י"ב טבת יומא דהילולא דהרה"ק בעל "אור פני משה" זי"ע מפשעווארסק ה'תשנ"ז

לכ' מערכת הקובץ הנכבד "נחלת צבי" ועורכי הבטאון הנפלא = המשמח אליקים ואנשים בהפצת ד"ת וחסידות ומכתבים ועוד מתלמידי הבעש"ט הק' זי"ע, ה' עליכם יחי'.

במכתבי שבסוף הקובץ הקודם, שלפי רבינו זי"ע השמן לא נתחלל, ומה שלא היה דכן הוא מפני פגם המזבח, ומגדל הוי מזבח, ובפי' זה לא מצאתי חבר לרבינו זי"ע.

ולכאורה יש להעיר דבשלמא אם השמן נתחלל שפיר לא אמרי' מבמ"ד, אך אם המזבח נפגם והשמן לא נתחלל מהכ"ת שכבר לא אמרי' מבמ"ד הרי המזבח עתיד ליבנות והשמן קדוש, ורש"י בפסחים ט"ז כתב שמשקי בי מטבחיא דכן דמשום הפסד קדשים לא גזור, וא"כ טעם זה עדיין שייך. וי"ל שזה גופא נתחדש במשנה שמשקי בי מדבתיא דכן, דלכאורה הל"ל משקי הקדש, ביחוד דלא אתי למטעי בין מטבחיא למדבתיא, אע"כ שמדבתיא דייקא, והיינו כשהמזבח שלם, דאז ראוי ליקרב ע"ג המזבח, ומש"כ רש"י הנ"ל שמשום הפסד קדשים לא גזור, ומשמע קדשים כאשר הם אף אם אין יכולים כעת ליקרב ע"ג מזבח, זהו למ"ד משקי בי מטבחיא, אבל למ"ד מדבתיא י"ל דהטעם דמשום הפסד קדשים הראויים עתה למזבח לא גזור.

הארכתי בכ"ז כאן ובמכתבי שבקובץ הקודם, לבאר מה עמקו דברי רבינו זי"ע, שהיה ענק בתורת הנגלה והחסידות, ודוק מינה לשאר רבותינו קדושי עליון תלמידי בעש"ט זי"ע כנודע.

ב - לגבי מכתבו של הרה"צ רבי דוב בעריש מלויביטש זי"ע - ראוי להדגיש שמי שרשם ע"ג המכתב שנכתב ע"י הרה"צ מלויביטש זי"ע הוא ניהו אא"ז הרה"ח ר' חיים אלעזר בראנד הי"ד, אבי זקנתי הרבנית ע"ה אשת אאזמו"ר הגה"ח רבי יצחק ידידיה פרנקל זצלה"ה גאב"ד ת"א - יפו. הוא היה חסיד סקרנביץ, והיה מקושר להרה"ק רבי שמעון מסקרנביץ זי"ע, ולאחמ"כ לבנו הרה"ק מלויביטש זי"ע, וראוי לסמוך על עדותו בזה, וכפי הנראה מכתב זה נשלח לא מבני משפחתו.

ושמעתי ממחר' הרה"ח רבי נתנאל ראדזינער שיחי' משרידי חסידי גראדזיסק, שהרה"ק מלויביטש זי"ע היה נוסע להרה"ק רבי אלימלך מגראדזיסק זי"ע נכד המגיד

מצאנו הנהו בווארשא תיכף רץ אליו ובא באמצע הסעודה, וכאשר ראהו הה"ק מצאנו שמח אתו שמחה גדולה, ומגדל השמחה רץ אליו והתחיל לרקוד עמו. וכאשר ראה החי' הרי"ם את גודל שמחתו באהבת ישראל רץ ג"כ אליהם ורקד עמהם ביחד בשמחה רבה זי"ע עכ"ל.

ואחתום בברכה שתזכו להמשיך במפעלכם הק' ובזכות זה תזכו לברכה והצלחה בכל מעשה ידיכם, ובמהרה נזכה להרמת קרן התורה והחסידות בבגו"צ בב"א.

יחזקאל יוסף גייגר
פה ק. ויזניץ ב"ב

* * *

בס"ד ט' טבת ה'תשנ"ז

לכבוד ידידי הרה"ח מוה"ר מנחם מנדל ויזניצר שליט"א ראש מכון "נחלת צבי" בני ברק יצ"ו

בראשית דברי אברך אשר יישר כוחך שפירסמת את המאמרים והמכתבים ששלחתי לך בעבר בקובץ י"ג, וכעת כאתי להעיר בכוכ"כ ענינים, וכדלהלן:

א - במאמרו של אא"ז הרב עקיבא גרוס זצ"ל על הרה"ק רבי חיים מאנטיניא זי"ע נפלה ט"ס בהדפסת האימרה ששמע מפי הרה"ח ר' מנדל ולצר ז"ל, וכצ"ל: רק השמר לך, לשון מיעוט בנוגע לגוף, ושמור נפשך מאד, את הנפש יש לשמור מאד (לשון ריבוי).

ובנוגע לפירושו של רבינו חיים מאנטיניא זי"ע בפייט של ופרצו חומות מגדלי וטמאו כל השמנים, מצאתי לאחמ"כ פירוש דומה בשם הגאון בעל קהילות יעקב זצלה"ה, וכן בספרו של הגה"צ רבי רפאל בלום יבלחט"א אב"ד קאשוי בניו יארק, אכן הם מתבססים על תי' האחרונים שהשמן לא היה דכן כיון שנתחלל, אך אני ביארתי